

Blijde Duin berichten

Steeds meer witsnuitlibellen in de Hollandse duinen

Afgelopen zomer hebben weer enkele leuke voorvallen plaatsgevonden in de duingebieden bij Haarlem. Voor een libellenscholing aan de ecologen van

Gemeentewaterleidingen hadden Jan-Willem van Velzen en ondergetekende dinsdag 25 mei geprikt. Het weer was redelijk, dus de dag kon doorgaan. Na een korte instructie zou het grootste deel van de dag in de Amsterdamse Waterleidingduinen doorgebracht worden. Het werd een heugelijke dag.

Bij een kwelplasje zagen we diverse juffertjes, waarvan de kenmerken goed gerepeteerd konden worden. Ineens vloog er een echte libel voorbij en landde dicht bij enkelen van de groep. Direct was er opwinding over het feit dat zo'n libel die dag nog niet eerder gezien was. Jan-Willem en ik herkenden het dier gelijk als een witsnuitlibel. We gingen er enigszins vanuit dat het een Noordse witsnuitlibel *Leucorrhinia rubicunda* was, aangezien deze in 1998 ook bij dit plasje was gevonden. Om het zeker te weten en om de aanwezigen het dier goed te kunnen laten bekijken, hebben we vrijwel direct besloten tot vangen over te gaan.

Het was een mannetje Venwitsnuitlibel *Leucorrhinia dubia*! Deze soort is, voor zover wij weten, alleen in 1988 in de vastelandsduinen van het Zwanenwater met zekerheid gezien. Na de eerste euforie over deze unieke vondst hebben we het dier uitgebreid gefotografeerd. Ondanks dat het bakje te zien is, zijn we blij met de dia's. Het kwelplasje is ondiep, beschermt en zonnig. De rijke begroeiing met kranwieren duidt op een vroeg stadium van verlanding, waardoor de omstandigheden laagveenachtig te noemen zijn. Ook andere soorten van de laagveengebieden zijn op dit plasje waargenomen.

Of dit nog niet genoeg was, meldde Rob Effern van de libellenwerkgroep dat hij woensdag 26 mei in Duin en Kruidberg, jawel, ook een Venwitsnuitlibel had gezien.

Ook dit kwelplasje is ondiep, maar met een heel andere vegetatie. Een poging om het dier de volgende dag te fotograferen liep helaas op niets uit. Wel heeft Emile Voogel donderdag 27 mei bij het plasje in de Amsterdamse Waterleidingduinen een mannetje witsnuitlibel gefotografeerd, waarvan hij vermoedt dat het een Venwitsnuitlibel is geweest.

Dezelfde woensdag 26 mei eveneens in Duin en Kruidberg is door Jaap van den Nieuwenhoff warempel een Noordse witsnuitlibel *Leucorrhinia rubicunda* gevonden. Van deze soort is uit dit gebied ook van 1998 een zekere waarneming bekend. De duur van de larvenontwikkeling bij de Noordse witsnuitlibel is twee jaar. De veronderstelling is dat twee jaar eerder in 1996, toen in de Amsterdamse Waterleidingduinen drie mannetjes zijn gezien, op diverse locaties eiafzetting heeft plaatsgevonden. De meeste nakomelingen zijn in 1998 uitgesloepen, maar vermoedelijk vond een enkeling het beter om nog een jaartje te wachten. Hoogstwaarschijnlijk betreft de waarneming van 26 mei een dier dat drie jaar als larve heeft doorgebracht. De witsnuitlibellen laten goed van zich horen dit jaar: het bericht dat de Gevlekte witsnuitlibel *Leucorrhinia pectoralis* weer bij Castricum is waargenomen verheugde ons zeer.

Een andere libel die ons dit jaar heeft verblijd is de Bruine winterjuffer *Sympecma fusca*. 27 juli was de gedenkwaardige dag. Thijs van Trigt berichtte van een waarneming van een mannetje Bruine winterjuffer bij een kwelplasje in de Amsterdamse Waterleidingduinen. Het plasje is ondiep, zonnig en rijkbegroeid. In de buurt bevindt zich een dennenbos. Helaas is er nog geen larvenhuidje gevonden, maar de kans is groot dat de soort zich in de Amsterdamse Waterleidingduinen heeft voortgeplant, zeker ook omdat individuen in het najaar van 1998 en in het voorjaar van 1999 zijn waargenomen.

Het jaar 1999 heeft ons net als voorgaande jaren weer weten te verrassen. Wat zal 2000 ons brengen?

Annelies Botschuyver,
namens de KNNV-Libellenwerkgroep Zuid-Kennemerland
a.botschuyver@gw.amsterdam.nl